

Dnešní trend? Jít cestou minimálního mazání

V letošním roce slaví společnost OEMETA, lídr v oboru průmyslových kapalin, jubileum 100 let od svého založení, což je samozřejmě důvod k velkým oslavám. V rozhovoru s panem Ivo Koblasou, představitelem pobočky v ČR, jsme však dali přednost trendům a novinkám v oblasti průmyslových kapalin. Zamysleli jsme se nad povědomím českých společností v oblasti ekologie a likvidace odpadů, které bohužel stále nedosahuje úrovně západních firem.

Ti z Vás, kteří, stejně jako já, patří k sportovním fandům, mají jméno „Ivo Koblasa“ spojené s vrcholovou cyklistikou. Nemohla jsem proto vynechat dotazy na letošní paralympiádu v Rio de Janieru a bez povšimnutí přejít skvělé úspěchy českého cyklistického týmu! Panu Koblasovi patří velký dík za zajímavý rozhovor a Ivovi Koblasovi ml. velká gratulace a především obdiv za vše, co dokázal.*

Představitelé pobočky společnosti OEMETA v ČR
(pan Ivo Koblasa nahoře uprostřed)

Pane Koblaso, náš rozhovor zřejmě snad ani nelze začít jinak, než významným výročím, které společnost Oemeta slaví. 100 let na trhu je vskutku velmi dlouhá etapa – můžete našim čtenářům přiblížit nejdůležitější milníky v historii společnosti?

Společnost Oemeta byla založena v roce 1916 v Berlíně, tedy ano, skutečně je tomu tak, a v letošním roce slavíme 100leté výročí! Po druhé světové válce se společnost přesunula do Hamburku, kde sídlí dodnes. Vše zde máme pod jednou střechou, kanceláře, výzkum, vývoj i výrobu. Od prvopočátku bylo zaměření společnosti orientováno výhradně na výrobu obráběcích olejů. Rodina, která tuto firmu založila, stále pokračuje ve šlépějích svých předků a současný představitel, pan Vester, je třetí generací zakladatelů. Počet zaměstnanců se pohybuje řádově ve stovkách lidí. Zpočátku společnost dodávala výhradně na německý trh. Postupem času začala ještě s výrobou brusných kotoučů, která je celosvětově prezentována pod značkou Hermes, v roce 1989 došlo k prodeji této firmy a soustředění výroby výhradně na řezné oleje a doplňkový sortiment pro průmysl. Velmi úzká spolupráce probíhala se

společnostmi OMV a AGIP. OMV bylo distributorem produktů Oemeta ve Střední Evropě. Společnost AGIP zaštiťovala prodej produktů ve Španělsku, Švýcarsku a Itálii.

Jak rozsáhlá je mezinárodní síť zástupců společnosti Oemeta, kde všude vás zákazníci mohou najít?

Ve svém vývoji společnost Oemeta postupila a z mezinárodní spolupráce v oblasti koncernových partnerů, jako byl AGIP a OMV, přešla k vytváření vlastní sítě prodejců. Vzniklo několik dceřiných i partnerských distribučních organizací po celém světě. V současné době Oemeta působí jako globální partner, který má svoji výrobu v Salt Lake City v Americe, kde je i výrobní závod zastřešující dodávky pro Kanadu, Ameriku a Mexiko. Další výrobní závod je v Uetersenu v Hamburku, ten má na starost dodávky do Evropy, výrobní závod v Číně zajišťuje dodávky pro asijský trh.

K rozšíření na asijské trhy došlo spoluprací s koncernem Volkswagen Group, kdy první vlastní krůčky byly vázány právě na vznik nových investic Volkswagenu na asijském trhu. Prodej je zajišťován i přes distribuční organizace, kterých je ve světě 30. Přesto však Oemeta zůstává rodinnou firmou. I ve vztahu k zákazníkovi se snažíme působit ne jako globální partner, ale jako partner působící v dané lokalitě.

Jak velká je česká pobočka a jak dlouho působíte na našem trhu?

Česká pobočka je nejmladší dceřinou společností. Na našem trhu působíme od 1. září roku 2014, kdy jsme v Brně otevřeli naši pobočku. Brno bylo od začátku favoritem především z geografických důvodů.

Oemeta ČR zajišťuje prodej i na Slovensku, tedy blízkost k tomuto trhu a skvělá dostupnost vídeňského letiště s možností stálého kontaktu s mateřskou firmou v Německu díky výbornému leteckému spojení. V Brně máme jak kanceláře, tak skladové prostory. Náš tým tvoří pracovníci zajišťující logistiku, fakturaci, technickou podporu i obchod.

Máme vytvořený systém dvoustupňového prodeje, kdy dceřiná společnost Oemeta Česká republika prodává nejen přímo klíčovému zákazníkům, jakými jsou firmy z oblasti automotive, ale zároveň máme vytvořenou distribuční síť v Čechách i na Slovensku, která čítá několik desítek pracovníků. Tuto síť podporujeme technicky, materiálně i školením. Vytvořili jsme celek, který si nekonkuruje a společně prodává na místech od Aše po Košice.

V úvodu našeho rozhovoru uvádím, že společnost Oemeta patří k světovým lídrům v oblasti vývoje a výroby průmyslových maziv. Představte prosím našim čtenářům vaše produkty.

Oemeta svým zákazníkům nabízí oblast řezných kapalin, řezných olejů a speciální produkty rodiny HYCUT – tedy multifunkční oleje. Tyto produkty vychází z úvahy, že olej použitý jako hydraulický, může zároveň emulgovat. Produkt, který zemulguje, se stane v podstatě řeznou kapalinou. V okamžiku, kdy se dostane do nějakého zpětného systému, je olej postavený tak, že i po absorpci vody se zpátky recykluje jako řezná emulze. Z těchto kapalin lze vytvořit oplachovací média, i ta se dají zpětně recyklovat jako řezná kapalina. Tento systém je využíván na bázi syntetického esteru, tedy biodegradovatelných látek. V případě obrábění však není otázkou biodegradovatelnost ale stabilita procesu. Naším přínosem je variabilita využití těchto kapalin v obráběcím procesu. Přinášíme odlišný pohled na obrábění než naše konkurence, neboť se nedíváme na proces obrábění jako oddělnou složku: emulze, hydraulický olej, ložiskový olej apod. Na celý proces obrábění se díváme očima rodiny produktů HYCUT, kdy jsme schopni propojit multifunkčnost. Zákazníkovi, zvolí-li tuto variantu, přineseme relativně velký benefit, dnes již pečlivě odzkoušený především automobilkami značek BMW, Volkswagen a dalšími. Tyto produkty má Oemeta celosvětově patentované.

Jakou hlavní funkci plní průmyslová maziva a kapaliny v samotném procesu obrábění?

Ekonomický přínos, opotřebením nástrojů, zkvalitnění povrchu, zlepšení ochlazovacích schopností, to je dnes již standard. Dle našeho mínění je nesmírně důležitý, dnes poněkud opomíjený, samotný člověk obrábějící na stroji s přímým působením obráběcího média. Dnes již víme, že správným přístupem, správnou aplikací kapalin, či vysvětlováním lze udělat mnoho proti vzniku různých dermatóz a opotřebením kůže. Umíme přinést nadstandard v každodenní hygieně práce. HYCUT je syntetický ester s aditivní složkou, která dráždí. Jsou to baktericidy, fungicidy, nositelé pH, které se drží v relativně nízké koncentraci. My pracujeme pouze s mazivostní složkou, což je syntetický ester, který, ať je to jak je to, není regenerační mastí na ruce. Přesto relativně snižuje zatíženost a poškození tkání. Tuto skutečnost považujeme za velmi důležitou, přesto v branži stále velmi opomíjenou. Velmi si vážím, že Oemeta, byť to může znít jako fráze, je společnost, která má čas ve velkém byznysu myslet na individuální přístup k pracovníkovi. V továrnách napříč strojírenstvím můžeme kladně ovlivnit člověka, který denně přichází do kontaktu s těmito produkty. Osobně se dostávám do kontaktu se sportovci a vím, jak nesmírně důležité je, aby lidský organismus fungoval, jak má. Víím, že i mladý sportovec, který si v mládí poškodí například svalový aparát, se velmi těžko vrací do původního bodu. Téměř stejné je to i zde, jen s rozdílem, že sportovec ví, jak má co správně dělat a pokud tak nečiní, je zodpovědný sám za sebe. Dělník

stojící u stroje nemůže ovlivnit, s čím pracuje. Je odkázán na to, co mu kdo dá, co mu kdo doporučí. Přivodit někomu nějaký problém, aniž by tušil, že k němu může dojít – to není fér. A my chceme hrát fér. V zahraničí je povědomí o těchto záležitostech podstatně větší než u nás. Osvěta je zde velmi důležitá a na místě.

Liší se složení průmyslových kapalin a jejich celkové vlastnosti v závislosti na obráběném materiálu?

Určitě ano. Jednak ve vztahu k vlastnímu procesu obrábění, ale i k použití nástroje či způsobu chlazení. Uvést lze například vysokotlaké chlazení vnitřkem nástroje. To jsou věci, které do oblasti obrábění vnášejí jisté technologické změny, na které reflektují i výrobci řezných kapalin. Zcela jistě není optimální a nelze stavět jednoznačně univerzální kapalinu, která pojme obrábění od litiny, oceli, barevných kovů až po nějaké speciální hliníkové slitiny. V poslední době se na trhu objevují různé speciální slitiny hliníku pro letecký průmysl s vyšším podílem zinku, kdy dochází k mezibodové korozi v oblasti kontaktu se zinkem. Zde je potřeba využívat zcela jiné kapaliny, než běžně dodávané, například pro

oblast chlazení ocelí. Na trhu jsou různé druhy litiny, každá má odlišnou strukturu, hrubost zrna, jiné rozvrstvení grafitu. Určitá odlišnost je z hlediska obrábění vysoce legovaných ocelí. Velmi moderním a populárním trendem je omezit používání olejů pro chlazení. Jít cestou minimálního mazání. Děje se tak použitím olejové mlhy, která vytvoří jemný film a zajistí mazivost na nástrojích. Jde o zcela jiný proces přinášející vyšší tepelné zatížení obrobku. V oblasti obrábění nelze aplikovat jedno na vše. Tento obor se nesmírně rozvíjí a je zde velká snaha snížit spotřebu kapalin a olejů.

Oemeta nabízí produkty na litinu, ocel, speciální hliníky, na mikromazání, na speciální tvářecí závětky. Tím, že jsme specializovaní jen na oblast obrábění, pokrýváme pestrou škálu obráběcích operací. Nejsme ti, kteří mají odpověď úplně na vše. Nejsme ti, kteří umí úplně všechno a nejsme ti, kteří by dokázali někomu říkat, že to dělá špatně jen proto, že postupuje jinak než my. V dnešní době moderních technologií člověk nedokáže zvážit, která se z těch mnoha za pět let ukáže jako ta správná.

Výrobci obráběcích strojů i nástrojů neustále zmiňují velký tlak odběratelů na nové a dokonalejší technologie. S jakými hlavními požadavky se setkáváte u svých zákazníků, je podobný tlak kladen i na výrobce průmyslových maziv?

Osobně se v oboru pohybuji relativně dlouho, což je někdy výhoda a někdy nevýhoda. Zažil jsem počátky, kdy se otevřel západní trh českému v době, kdy zde byl pouze emulzin H a Ero SB.

Dvě kapaliny pokrývající veškeré řezné aplikace. Devadesátá léta byla obdobím snahy prodloužit šestitýdenní životnost těchto kapalin a zvýšit uživatelský komfort. Začal tlak na zvyšování technologických nároků a vytvoření špičkových produktů na vybrané druhy obrábění. Koncem devadesátých let se objevily

požadavky na obrábění elektronů, na obrábění různých speciálních materiálů. Dnes je průmysl na určité křižovatce. Pokračovat s vodou ředitelnými kapalinami, pokračovat s oleji s nízkou viskozitou či naopak pokračovat s oleji, které budou zajišťovat jen mikromazání? My jsme v praxi zažili, že řezné oleje byly nahrazeny multifunkčními produkty HYCUT, které mají v oblasti řezných kapalin podobné mazací vlastnosti jako oleje. Objevuje se nový trend v podobě olejů GTL, což jsou oleje vycházející ze zkapalněného zemního plynu.

Opět nová oblast posouvající bezpečnost užití z hlediska bodu zahoření či mazivosti. Nabízí se využití olejů nízké viskozity při operacích, kde dosud tyto možnosti nebyly, kde se vše řešilo oleji na bázi syntetických esterů, hydrokrakovými oleji apod. Stále více zákazníků investuje do nových strojů, které mají relativně velké nádrže, tedy stojí před nemalou investicí z hlediska náplní, ať je to olej či emulze, o které nyní hovořím. Problém nastává v oblasti životnosti těchto kapalin.

S konvenční kapalinou není do určité míry problém žít rok, dva. V centrálním systému ale dochází k růstu mikroorganismů. Technolog musí zvýšit koncentraci kapaliny pro její stabilizaci a zvyšuje se zatížení obsluhy. V tomto okamžiku přichází na řadu HYCUT s aditivní složkou a razantním prodloužením životnosti centrálních systémů. Vyšší počáteční investici kompenzuje dlouhodobost nasazení. V Čechách to máme ověřeno v Tatrovce, kde je HYCUT v centrálních systémech jedenáctý rok bez výměny. Největší tlak je tedy v objednávání, dodávání a prezentaci těchto multifunkčních olejů. Na druhém místě je to oblast speciálních produktů MICROTOL, které jsou aplikovatelné pro tuto oblast. Vycházíme především z oblasti automotive, ve které je velký tlak na úsporu všech nákladů. Uvedl bych proces energeticky náročných oplachů. Prací lázně jsou po týdnu či 14 dnech měněny, zatěžuje se životní prostředí. Do ČR stále nedošla ta nákladovost, která je v Německu nebo na západ od nás. Kde jedna věc je nákladovost vstupu, ale daleko důležitější je snaha o prodloužení životnosti a snížení nákladovosti z hlediska recyklace nebo odpadu, tedy výstupu. Mnohé továrny začínají trápit náklady na odpad.

Největším odběratelem je tedy pro vás náročná oblast automotive. Dodáváte ještě do jiných segmentů průmyslové výroby?

Oemeta má několik okruhů zákazníků, stejně jako naši konkurenti. Pro nás je mimo obor automotive zajímavý také segment obrábění skla, opracování laboratorního skla, opracování sklokeramických desek a skla, které se používá pro autokemping nebo v lodích. Jde o speciální nerozbitné sklo, které chrání spotřebiče. Od nás jsou požadovány produkty, které sklo nezabarví. Celosvětově je v popředí letecký průmysl, ať mluvíme o oblasti Airbusů či Boeingů – kde panují přísné požadavky. Myslím si, že také oblast všeobecného strojírenství ještě neřekla vše. Výroba parních turbín, energetika, stavba

karuselů – i to je velmi zajímavá oblast. Automotive je pro nás však dominantní. Kdo obstojí v sektoru automotive, má velký předpoklad pro úspěch v ostatních odvětvích průmyslu.

Pane Koblase, co vaše konkurence?

Od konkurence se Oemeta liší především v tom, že má přesně daný segment. Neděláme hydraulické oleje, ložiskové oleje apod. Zabýváme se výrobou multifunkčních olejů, u kterých lze z hydraulického oleje vyrobit řeznou emulzi. Vyrábíme oleje na mazání loží, které emulgují při kontaktu s vodou. V této oblasti dnes hovoříme o tradici 25 let. Ve své době šlo o velmi inovativní výrobu spojenou s vývojem a úzkou spoluprací s automobilkou BMW, která je dodnes jedním z klíčových zákazníků společnosti Oemeta. Jsme společnost, která nemusí být za jakoukoliv cenu v každém koutě jednotlivých států. Jsme firmou hledající řešení pro partnery, kteří neznají určité způsoby aplikací a které my umíme. Zde se Oemeta snaží působit a přinést přidanou hodnotu.

Zde je naše hlavní pozice.

Společnost Oemeta se účastnila veletrhu AMB Stuttgart, s jakými novinami vystoupila na této akci?

Mimo vlastní produkty Oemeta zákazníkům nabízí služby v oblasti technické údržby a servisu emulzí. Jedná se o možnost dodání filtračních strojů, podpůrných prostředků pro následnou údržbu, separátorů. Deemulgační schopnosti, kdy lze aplikovat produkty, které dokáží s použitím správných technických a podpůrných prostředků vytěsnit běžné oleje. Obecně Oemeta prezentuje důraz na ekologii, prodloužení životnosti emulzí, zkvalitnění jednotlivých provozovaných emulzí a razantní snížení nákladů na odpady.

Velkými tématy v oblasti průmyslové výroby jsou hospodárnost a šetrnost k životnímu prostředí. Předpokládám, že u výrobců průmyslových kapalin je tato otázka na denním pořádku, je to tak?

Ano, je to tak, jak říkáte a vlastně jste si odpověděla (smích). Využíváním správných postupů, produktů a správným uživatelským servisem a technickou podporou se dají snížit náklady na odpady až o 66%. HYCUT je vyráběn ze syntetického esteru, což je látka certifikovaná jako bioodbouratelná, nezatěžující životní prostředí. Přináší určitý přelom a zlepšení v oblasti hygieny i zatížení životního prostředí.

Pane Koblase, zajímalo by mne, zda otázka recyklace a přístupu k zatížení životního prostředí zajímá vaše klienty a dotazují se na tyto aspekty?

Kolegové v Rakousku poznají, že jejich země již dospěla do relativně osvětleného stavu v otázce ekologie. Nejen velké společnosti, ale i menší podniky se ptají nejen na to, kde je vyrobená elektrická energie, ale i z jakých surovin je vyroben daný produkt a jak dalece se dá využít jeho aplikace v rámci

malé dílny. V České republice zatím povědomí nedospělo do této fáze. Je to dané jednak z hlediska nákladů, které firmy vydávají za likvidaci odpadů. Tyto částky nejsou pro život výroby limitující. Dalším faktorem je, že jsme do pádu železné opony žili v uzavřeném světě.

Učíme se, co kde je dobrého, procházíme obdobím zkoušení. Panuje zde určitá nedůvěra plynoucí z historie. Na nás je přesvědčovat a učit naše zákazníky v této oblasti. Jsme přesvědčení, že za 4–5 let bude situace jiná a kdo se bude umět přizpůsobit a bude umět snížit náklady na likvidaci odpadů, bude mít obrovskou výhodu. Tedy jasná odpověď na Vaši otázku, kromě velkých nadnárodních koncernů působících na českém území, není tato oblast pro české zákazníky nejdůležitější.

Pokud jsme tedy načali téma ekologie, jak je to s možností recyklace průmyslových kapalin? Lze kapaliny recyklovat tak, aby si zachovaly svoje vlastnosti?

Je určitá snaha recyklovat chladicí kapalinu jako takovou. Já osobně jsem k recyklaci a zpětnému efektivnímu využití kapaliny poněkud skeptický. Poměr olejové složky a vody je relativně menší než při použití oleje. Nefungují emulgační složky a další látky, které způsobují v reakci kapalin dobrou mazivost, emulgaci a dobrý výplach. Jsou zde spíše podružné okamžiky, které nehovoří pro zpětné využití kapalin. Co je důležité – snížit vstupní náklady na koncentrace a zvýšit životnost.

Oblast olejů je poněkud jiná. Oleje lze doaditiviovávat, velmi dobře čistit, filtrovat, vracet a prodloužit jejich životnost v řádu několika let. Tedy u olejů ano, ale chladicí emulze spíše ne – neb je v nich zanedbatelný podíl oleje, který lze recyklovat, a tato cesta by byla velmi náročná.

Pane Koblaso, s jakou vizí vstupuje společnost Oemeta do další stovky a jaké jsou Vaše cíle v rámci našeho trhu?

My sázíme na spokojenost našich zákazníků. Pokud bude spokojený zákazník, sdělí to dál, a to je pro nás důležité. Chceme být nejlepší díky doporučení, nikoliv předkládáním strategií a marketingových studií, ve kterých si budeme psát, jak jsme skvělí. Nadále chceme být přátelskou firmou, prioritně řešit problémy a požadavky zákazníků přicházejících s novými technologiemi, s novými odbytovými možnostmi. Díky flexibilitě jsme schopni podporovat naše partnery, propojit služby, technologie a znalosti v celosvětovém měřítku. Do budoucna tedy chceme sázet na přátelskost, rychlost a propojenost.

Pane Koblaso nyní si dovoluji otázku mimo pracovní sféru. Víte, že jste otcem našeho nejúspěšnějšího paralympijského reprezentanta v cyklistice, Ivo Koblasu juniora. Za vámi je úspěšná účast na paralympiádě v Rio de Janieru. Jaké to tam bylo?

Co říci k Rio a Brazílii? Je to úplně jiný konec světa, jiná mentalita lidí. Je to prostředí skládající se z obrovských ekonomických rozdílů. V krátkém sledu jsou vidět chudinské favely a honosná sídla. To co my si z Ria odnášíme je, že co místní lidé neumí dokonale řemeslně zvládnout, dokáží nahradit srdcem. Stala se situace, kdy na zastávce byla skupina vozíčkářů, z přeplněné městské dopravy vystoupili cestující, pomohli vozíčkářům do autobusu a sami zůstali na peróně – to je zcela vypovídající skutečnost o mentalitě lidí, kde nehraje roli, zda má někdo o stovku v peněženke méně či více. Všichni vycházeli vstříc sportovcům, zázemí týmů, a ač na to někdo poukazoval, tak organizace hodinového přesunu mezi sportovišti z jedné strany Ria na stadion Maracana byla skvěle

zvládnutá. V ČR by s tím byl jistě nemalý problém. Drobné nedostatky lze proto s lehkostí přehlédnout. Na paralympiádu dorazilo cca 1 690 000 lidí, byla tedy 2,5x navštěvovanější než olympiáda. Stejně jako v Londýně před čtyřmi lety, opět paralympiáda zaplatila ztrátovou olympiádu. Paralympiáda přináší jinou dimenzi sportu, kdy jsou smazány rozdíly mezi sportovcem a divákem. Sportovec doběhne do cíle a jde vpadat do hlediště, kde diváci jásají s ním. Je to nesmírně krásný zážitek, který na olympiádě schází, neboť začíná být spíše komerční. Navíc výkony a profesionalita mezi oběma kláními se srovnávají, mažou se časy. Můj syn Ivo, který závodí v cyklistice, má na dráhovém okruhu na 3 km rychlejší čas než byl vítězný čas pana Jiřího Dalera na olympiádě v Tokiu v roce 1964. Ivův čas je 3:55 na 3 km a je to současně český rekord.

Předpokládám, že po skvělých výkonech v Rio jistě pohlížíte na vyšší mety na paralympiádě v Tokiu?

Ano, máte pravdu, naše paralympijská cesta pokračuje. Ivo byl na první paralympiádě v Londýně, kdy se v 18 letech teprve rozkoukával. Nyní v Rio byl jedním z adeptů na medailovou pozici. Jeho výkonnost postupně gradovala až do silničního závodu, kde jsou bohužel sloučené tři zdravotní kategorie a ta jeho je spojená se zdravějšími závodníky. Dojel na skvělém osmém místě, přesto byl pod UCJ** uznán jako paralympijský vítěz své kategorie. Jede se však jen o jednu medaili, proto ji nedostal, což není tak důležité. Celkově se 5x umístil do 8. místa, z čehož 2x měl 5. místo, jednou 6. místo a 2x 8. místo, které bylo vždy ve sloučené kategorii. Celkový Ivův výsledek hodnotíme velmi dobře a v rámci české paralympijské výpravy měl Ivo nejvíce pozitivní hodnocení.

Dnes již máme postavený tým pro Tokio i tréninkový plán na čtyřleté období. Vytvořili jsme realizační tým v čele s panem Dalerem, bývalým olympijským vítězem. Věříme, že v Tokiu bude Ivo stát na bedně a bude mu k tomu hrát hymna. To je náš záměr, pro který uděláme maximum a bude-li nám trochu přát zdraví a štěstí, tak věříme, že to dokážeme.

Pane Koblaso, děkuji Vám za čas, který jste mně věnoval a dovolte, abych nejen společnosti Oemeta, ale i Vašemu sportovnímu týmu popřála mnoho úspěchů a zasloužených vítězství.

Iva Duroňová, šéfredaktorka machining & tooling magazine

www.oemeta.com

* Ivo Koblasa jr. – český paralympijský reprezentant v cyklistice, Vicemistr světa

** UCI – mezinárodní cyklistická unie (Union Cycliste Internationale)